

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku A. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.
o wyrównanie świadczenia rentowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 27 maja 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje adwokat M. Z. - Kancelaria Adwokacka w G. od
Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 120 zł (sto
dwadzieścia) powiększoną o stawkę należnego podatku od
towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej
świadczonej na rzecz wnioskodawczynie w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 maja 2015 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił
apelację wnioskodawczynie A. P. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w E. z dnia 3 września 2014 r. w sprawie przeciwko
pozwanemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E. o wyrównanie
świadczenia rentowego. W uzasadnieniu wyroku Sąd drugiej instancji uznał za
nieuzasadnione żądanie wnioskodawczynie wyrównania świadczenia rentowego za
okres od dnia 13 lipca 2009 r. do dnia 6 sierpnia 2012 r., wobec związania Sądu

prawomocnym orzeczeniem korzystającym z powagi rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 i 366 k.p.c.). Jak podkreślił Sąd Apelacyjny prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w E. z dnia 30 grudnia 2013 r., IV U (...), zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 19 października 2012 r. i przyznano wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 6 sierpnia 2012 r. do dnia 30 września 2014 r., nie stwierdzając przy tym odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej przesłanki niezbędnej do wydania decyzji rozstrzygającej o uprawnieniu wnioskodawczyni do świadczenia rentowego. W sytuacji gdy prawo do świadczenia zostało przyznane wyrokiem Sądu Okręgowego w E. a kwestia braku odpowiedzialności organu rentowego przesądzona, inna okoliczność nie mogła być uznana za błąd organu rentowego w zakresie wniosku o rentę z sierpnia 2012 r., ani tym bardziej w zakresie wcześniejszych prawomocnych decyzji o odmowie prawa do renty z dnia 7 października 2009 r. i 20 września 2010 r.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, pełnomocnik wnioskodawczyni, zaskarżając go w całości pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 133 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że „roszczenie ubezpieczonej o wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy za okres 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest niezasadne”, oraz przepisów postępowania - art. 365 § 1 k.p.c. z art. 366 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez „przyznanie przez Sąd Apelacyjny waloru prawomocności i powagi rzeczy osądzonej ustaleniom faktycznym i ustaleniom dotyczącym braku odpowiedzialności organu rentowego, poczynionym przez inny Sąd, podczas gdy ustalenia te dotyczyły innego czasookresu niezdolności do pracy niż będący przedmiotem niniejszego postępowania”. W oparciu o powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, rozpoznanie sprawy na rozprawie, zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, podwyższonych o należny podatek VAT, które nie zostały uiszczone w całości bądź w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego – „czy w sprawach o ustalenie prawa do renty dopuszczalne jest rozciąganie skutków powagi rzeczy osądzonej i prawomocności wyroku na czasookres nieobjęty prawomocnym wyrokiem sądu, w którym zawarto prawomocne rozstrzygnięcie dotyczące przyznania prawa do świadczenia rentowego oraz w którym orzeczono o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji organu rentowego”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne lub istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5). Wskazane w skardze kasacyjnej zagadnienie prawne w istocie nie występuje, gdy się zważy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 28 czerwca 2013 r., I UK 29/13, w którym przyjęto, że moc wiążąca prawomocnego wyroku (jego prawomocność materialna) oznacza konieczność uwzględnienia przez sąd faktu istnienia konkretnego wyroku o określonej treści. Natomiast związanie rozstrzygnięciem określonej kwestii w innej sprawie, różniącej się przedmiotem, występuje tylko w granicach podmiotowych prawomocności, czyli co do zasady między tymi samymi stronami. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych przyjmuje się, że w postępowaniu sądowym toczącym się na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczenia rentowego nie mogą być badane te same kwestie, o których rozstrzygnął wcześniej sąd prawomocnym wyrokiem w sprawie między tymi samymi stronami w związku z odwołaniem ubezpieczonego od wcześniejszej decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2011 r., III UK 116/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 125 i powołane w jego uzasadnieniu wcześniejsze orzeczenia). Nie oceniając w związku z tym zarzutów skargi, można w ogólności zauważyć, że nie można rozważać kolejny raz przypisania organowi rentowemu błędu skutkującego odpowiedzialnością za nieustalenie ostatniej przesłanki niezbędnej do wydania decyzji, skoro było to już przedmiotem rozpoznania sądowego i wyrok ten jest prawomocny. Warto w związku z tym przypomnieć, że wedle utrwalonego orzecznictwa moc wiążąca prawomocnego wyroku (jego prawomocność materialna) oznacza konieczność uwzględnienia przez sąd faktu istnienia konkretnego wyroku o określonej treści, co w sprawie może oznaczać, że postępowanie organu rentowego, zostało – w toku dotychczasowego postępowania – ocenione, stąd nowe wnioski, oparte na tej samej podstawie mogą oznaczać zakaz

merytorycznego orzekania z uwagi na tzw. powagę rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 k.p.c.). Zgodnie z tym przepisem, orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i organy państwowe. W praktyce oznacza to, że sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak to przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku. Jak się słusznie podkreśla w doktrynie, skutkiem zasady mocy wiążącej prawomocnego wyroku jest to, że przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, że w procesie późniejszym ta kwestia nie może być już w ogóle badana (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2013 r., I UK 29/13 – niepublikowany).

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach postępowania uwzględnia § 12 ust. 2 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.).